

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม หมายถึง ชุดของข้อความหรือรายการของคำถามในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ได้จัดเรียงไว้อย่างเป็นระบบมีระเบียบ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับวัดค่าของตัวแปรต่าง ๆ ในด้านปริมาณหรือคุณภาพ แบบสอบถามชุดหนึ่ง ๆ อาจประกอบขึ้นจากแบบสอบถามชุดย่อย ๆ รวมกันอยู่ในแบบสอบถามชุดนั้น ข้อความหรือรายการของคำถามในแบบสอบถามชุดย่อย ๆ เดียวกัน ใช้วัดค่าของตัวแปรในเรื่องเดียวกันได้หรือใช้วัดค่าของตัวแปรในเรื่องที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน แบบสอบถามมีความประสงค์ที่จะให้ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้อ่านแบบสอบถามด้วยตนเองและตอบแบบสอบถามด้วยตนเองเช่นเดียวกัน

โครงสร้างของแบบสอบถาม

1. คำชี้แจง- บอกจุดประสงค์,บอกการนำไปใช้ประโยชน์ ,ลักษณะคำถาม ,วิธีการตอบแบบสอบถามพร้อมตัวอย่าง,ชื่อที่อยู่ของผู้สอบถาม
2. สถานภาพทั่วไป- ในส่วนนี้อาจจะถามข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบ
3. ข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่จะวัด เป็นส่วนสุดท้ายของแบบสอบถาม อาจแยกเป็นพฤติกรรมย่อยมาจากรูปแบบคำถามอย่างเดียวหรือหลายแบบก็ได้

ลำดับขั้นในการสร้างแบบสอบถาม

1. ศึกษาคุณลักษณะที่จะวัด
2. กำหนดชนิดของแบบสอบถาม
3. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม
4. เขียนข้อคำถามโดยแบ่งคุณสมบัติที่ต้องการวัดออกเป็นด้านต่างๆ
5. เขียนคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม
6. ปรับปรุงแบบสอบถาม
7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพ
8. ปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์
9. จัดพิมพ์แบบสอบถาม

รูปแบบของแบบสอบถาม

มี 2 ลักษณะใหญ่ ๆ ด้วยกันคือ

1. **แบบสอบถามชนิดปลายเปิด** เป็นแบบสอบถามที่ไม่ได้กำหนดคำตอบไว้แต่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบอย่างอิสระ แบบสอบถามนี้ตอบยากและเสียเวลาในการตอบมาก เพราะผู้ตอบต้องคิด แบบสอบถามชนิดนี้นิยมใช้เมื่อต้องการทราบเจตคติ แรงจูงใจ หรือเงื่อนไข ตลอดจนแนวความคิดที่เป็นสาเหตุแห่งการตัดสินใจของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามชนิดปลายปิดต่อไป เช่น
ท่านชอบวิชานี้ในเรื่องใดบ้าง.....

จงให้เหตุผลว่าทำไมท่านจึงเลือกเรียนที่โรงเรียนแม่ทววิทยาคมแห่งนี้.....

2. **แบบสอบถามชนิดปลายปิด** เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยคำถามและตัวเลือก(คำตอบ) ซึ่งผู้สร้างแบบสอบถามสร้างขึ้นโดยคาดว่าผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้ตามต้องการ อาจจะเป็นการทำเครื่องหมายเลือกคำตอบเช่นกากบาท วงกลม ทำเครื่องหมายถูก หรืออื่นๆ แบบสอบถามชนิดนี้สร้างยาก และใช้เวลามาก แต่ ผู้ตอบตอบง่ายสะดวกรวดเร็ว สามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์แปลผลได้ง่าย จุดอ่อนของแบบสอบถามชนิดนี้คือ ผู้ตอบไม่มีอิสระในการตอบแบบสอบถามชนิดปลายปิดแบ่งได้เป็น 4 แบบดังนี้คือ

ก. แบบตรวจสอบรายการ (Check-list) มีลักษณะให้ตอบในแง่ของ มี-ไม่มี ,เห็นด้วย - ไม่เห็นด้วย หรืออาจมีคำตอบให้เลือกได้หลายคำตอบ เช่น

- แบบให้เลือกตอบเพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่งใน 2 อย่าง เช่น

.....ท่านเป็น ( ) ชาย ( ) หญิง

- แบบมีหลายคำตอบให้เลือกเพียงคำตอบเดียว เช่น

.....ท่านชอบฟังรายการอะไร ทางวิทยุมากที่สุด

( ) ข่าว ( ) บทความสารคดี

( ) เพลง ( ) ละครวิทยุ

( ) อื่นๆ ..(โปรดระบุ).....

- แบบมีหลายคำตอบและให้โอกาสผู้ตอบเลือกได้ตอบหลายคำตอบเช่น

...ครูสอนวิชา การงานอาชีพ ม.6 ที่สอนท่านมีลักษณะในเรื่องใดบ้าง

( ) เป็นคนตรงต่อเวลา

( ) เตรียมการสอนทุกครั้งก่อนทำการสอน

( ) ให้ความช่วยเหลือผู้เรียนในทุกๆด้าน

( ) ใช้วิธีการสอนแบบต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

( ) สอนและถ่ายทอดได้เข้าใจง่าย

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ข. แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบบสอบถามนี้มุ่งให้ผู้ตอบประเมินข้อความที่ถามออกมาเป็นระดับ มีหลายแบบ เช่น

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1. โรงเรียนควรปล่อยให้ นักเรียนไว้ผมยาวได้					
2. โรงเรียนควรให้นักเรียนใช้มือถือได้					
3. โรงเรียนจัดกีฬาในภาคเรียนที่ 1					

จัดแบบมาตราส่วนเป็นค่าตัวเลข

ข้อความ	5	4	3	2	1
1. โรงเรียนควรปล่อยให้ นักเรียนไว้ผมยาวได้					
2. โรงเรียนควรให้นักเรียนใช้มือถือได้					
3. โรงเรียนจัดกีฬาในภาคเรียนที่ 1					

ค. แบบจัดอันดับความสำคัญ เป็นแบบสอบถามที่ต้องการให้ผู้ตอบตอบข้อที่เห็นว่าสำคัญโดยการเรียงลำดับตามความสำคัญจากมากไปน้อย ตามความรู้สึกของผู้ตอบ เช่น

สาเหตุที่ท่านเลือกเรียนต่อ (โปรดเรียงลำดับความสำคัญ)

สาเหตุ	อันดับความสำคัญ
- พ่อแม่ต้องการให้เรียน	-----
- อยากมีงานที่ดีทำ	-----
- เรียนตามเพื่อน	-----
- ได้รับทุนการศึกษา	-----
- พ่อแม่จ้างให้เรียน	-----

ง. แบบเติมคำสั้น ๆ ในช่องว่าง โดยคำถามในแบบสอบถามจะต้องกำหนดขอบเขตให้เฉพาะเจาะจงลงไป เช่น

ปัจจุบัน ท่านมีอายุ.....ปี .....เดือน

ภูมิลำเนาของท่านอยู่จังหวัด.....

การศึกษาสูงสุดของท่าน คือ.....

หลักการสร้างแบบสอบถาม

1. ต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าต้องการถามอะไรบ้าง

2. ต้องสร้างคำถามให้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ไม่ถามนอกประเด็น เพราะจะทำให้มีข้อความมาก และไม่มีประโยชน์ เมื่อสร้างคำถามได้ครบแล้วควรพิจารณาตัดข้อความที่ไม่จำเป็นออก
3. ต้องถามให้ครอบคลุมเรื่องที่จะวัด ในการสร้างแบบสอบถามผู้ถามจะต้องสร้างคำถามให้ครอบคลุมพฤติกรรมที่จะวัด หรือเรื่องที่จะวัด
4. เรียงลำดับข้อความให้เหมาะสม โดยเรียงลำดับให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กันและแบ่งตามพฤติกรรมย่อย ๆ ไว้
5. เขียนข้อความให้ดีโดยยึดหลักดังนี้
  - 5.1 ข้อคำถามไม่ควรยาวจนเกินไป ควรใช้ข้อความสั้น
  - 5.2 ข้อความหรือภาษาที่ใช้ในข้อคำถามต้องแจ่มชัด เข้าใจง่ายโดยผู้สร้างแบบสอบถามต้องคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้ด้วยคือ
    - หลีกเลี่ยงคำถามที่เป็นปฏิเสธ ซึ่งอาจทำให้ผู้ตอบเข้าใจผิด ถ้าจำเป็นให้ขีดเส้นใต้เน้นให้เห็นคำปฏิเสธนั้น ส่วนคำปฏิเสธซ้อนปฏิเสธไม่ควรใช้อย่างยิ่ง
    - ควรขีดเส้นใต้เน้นคำที่ต้องการเน้นเป็นพิเศษ
    - ไม่ควรใช้คำขยายที่ไม่ชัดเจน เช่น บ่อยๆ เสมอๆ ฯลฯ เพราะทำให้ผู้ตอบตีความหมายไม่เหมือนกัน ควรระบุให้ชัดเจนเช่น ท่านมาสายบ่อยครั้ง ควรเปลี่ยนเป็น ท่านมาสาย2-3 ครั้งใน 1 สัปดาห์
    - อย่าใช้คำถามที่ตอบได้หลายลักษณะ เพราะผู้ตอบบางคนอาจจะตีความได้ไม่เหมือนกัน เช่น ถามว่า ท่านมีอายุ.....ปี บางคนตอบอายุเต็ม บางคนปัดเดือนทิ้ง บางคนปัดเดือนขึ้น จึงควรถามให้ชัดเจนเช่น ท่านมีอายุ.....ปี.....เดือน
  - 5.3 ไม่ใช่คำถามนำ หรือเสนอแนะให้ตอบ
  - 5.4 ไม่ถามในเรื่องที่เป็นความลับ เพราะทำให้ผู้ตอบตอบไม่ตรงกับความจริง
  - 5.5 ไม่ถามในเรื่องที่รู้แล้ว
  - 5.6 ข้อคำถามต้องเหมาะสมกับกลุ่มผู้ตอบ ในเรื่องของการศึกษา ความสนใจ สติปัญญา
  - 5.7 ข้อคำถามข้อหนึ่ง ๆ ควรถามเพียงปัญหาเดียว เพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนและตรงจุด
  - 5.8 คำตอบหรือตัวเลือกในข้อคำถามควรมีมากพอหรือให้เหมาะสมกับข้อคำถามนั้นๆ

การนำแบบสอบถามไปใช้

นิยมทำกัน 2 วิธี คือ

1. การส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ตอบ ซึ่งอาจจะใช้วิธีส่งทางไปรษณีย์ก็ได้วิธีนี้เป็นที่นิยมใช้กันมาก ทั้งนี้เพราะสะดวก ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย แต่พบปัญหาเสมอคือ มักได้คำตอบกลับคืนมาไม่ครบ
2. การนำแบบสอบถามไปสอบถามด้วยตนเอง หรือเรียกว่าเป็นวิธีการเผชิญหน้า ซึ่งอาจจะอาศัยกระบวนการสัมภาษณ์ซักถาม หรืออาจจะให้ผู้ตอบ ตอบแบบสอบถามด้วยตนเองวิธีการนี้เปลืองค่าใช้จ่ายและเวลามากแต่ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์กว่าวิธีแรก

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร หมายถึง คน สัตว์ สิ่งของ หรือเหตุการณ์ ฯลฯ ซึ่งอยู่ในขอบข่ายเรื่องที่เราจะศึกษาอันประกอบด้วยหน่วยประชากรซึ่งเป็นหน่วยที่เราต้องการจะได้ข้อมูลมาเพื่อศึกษาความเป็นไปของประชากร

ประชากรแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิดคือ

1. ประชากรที่มีจำนวนแน่นอน เช่น นักเรียนโรงเรียนแม่ทาวิทยาคมปีการศึกษา 2548
2. ประชากรที่มีจำนวนนับไม่ได้ เช่น เม็ดทรายในสนามโรงเรียนแม่ทาวิทยาคม

การพิจารณาคุณลักษณะของประชากร ทำได้ 2 วิธีคือ

1. ใช้การสำมะโน- เป็นการตรวจสอบในทูลส่วน
2. ใช้การสำรวจ - เป็นการตรวจสอบเพียงบางส่วนของมวลประชากรทั้งหมดส่วนที่นำมาตรวจสอบนี้เรียกว่า ตัวอย่าง หรือ กลุ่มตัวอย่าง

แนวคิดในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ตัวอย่างที่สุ่มมาต้องมีลักษณะเป็นตัวแทน
  2. จำนวนของตัวอย่างต้องมีมากพอที่จะเป็นตัวแทนได้
- ถ้าประชากรนับด้วยร้อย ใช้กลุ่มตัวอย่าง 25 เปอร์เซนต์
 ถ้าประชากรนับด้วยพัน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 10 เปอร์เซนต์
 ถ้าประชากรนับด้วยหมื่น ใช้กลุ่มตัวอย่าง 1 เปอร์เซนต์
 แต่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดไม่ควรเกิน 2,500 หน่วย

เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

วิธีที่ 1 การสุ่มแบบไม่ยึดทฤษฎีความน่าจะเป็น

มี 2 แนวทาง คือ

1) การสุ่มแบบเจาะจง - เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เหตุผลและวิจารณญาณส่วนตัวของผู้เก็บข้อมูล

หรือผู้วิจัย

2) การสุ่มแบบบังเอิญ - เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยยึดถือหลักการได้พบเห็นสมาชิกของประชากร หรือ

หน่วยประชากร

วิธีที่ 2 การสุ่มแบบยึดทฤษฎีความน่าจะเป็น

มี 4 แนวทางดังนี้คือ

1. การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย
  - จับฉลากหรือวิธีออกฉลาก
  - ตารางสุ่มตัวเลข
2. การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ เช่น การเลือกนักเรียนเฉพาะเลขที่คู่, หรือนักเรียนที่มีเลขประจำตัว 5,10,15.... เป็นต้น

3. การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม – เป็นการเลือกจากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะแยกกันหรือกระจายกัน ออกเป็นกลุ่มๆ เช่น แยกตามอำเภอ , โรงเรียนในระดับเดียวกัน
4. การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น - เป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างประชากรที่มีลักษณะรวมกันเป็นกลุ่มอยู่ตามธรรมชาติ แต่สามารถจัดให้มีลักษณะที่แยกกันหรือกระจายกันออกเป็นกลุ่ม ๆ หรือเป็นพวก ๆ ได้ เช่น ระดับการศึกษา , อาชีพ

ในบางครั้งขอบเขตของประชากรอาจกว้างขวางและสลับซับซ้อนมาก การสุ่มตัวอย่างเพียงครั้งเดียวจึงอาจไม่เป็นการเพียงพอที่จะทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ดีได้ จึงอาจใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างหลายวิธีประกอบกันก็ได้

-----***-----